

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תרל"ז]

ב"ה [תרל"ז]:

בפסוק ולא יכול יוסף להתאפק כו'. דכתיב ויגש אליו יהודה פ' אליו ליוסף. גם אל עצמותו פ' לעצמו. גם פ' אליו להקב"ה. וביאור הענין כי הנה יהודה לא חידש דבר באלה הדברים וגם לא היה לו טענה במה לבוא ליוסף. אעפ"כ לאשר בירר אמיתות הענין בא לו הישועה. כענין אמת מארץ תצמת. והאמת כי כל פרשה זו מיוסף ואחיו. הוא משל לעבודת בני"ה להקב"ה. כאשר חכמים הגידו או לנו מיום הדין כו' ומה יוסף קטנן של שבטים כו' במדרש ובזוה"ק. ופ' הנמשל כי השי"ת מלא כל הארץ כבודו וגם במקום החושך שם נסתר כבוד מלכותו ית'. כמאמר גם חושך לא יחשיך ממך. לזאת בכל עת צרה כשאדם מבטל עצמו אל האמת ובמס"ג כמו יהודה שאמר איך אעלה אל אבי ומסר עצמו להיות עבד במצרים כדי שלא יהי' חוטא לפני אביו. ועי"ז נתגלה לו האמת וראה כי הכל טוב ולא היה לו כלל ממה לירא כי אני יוסף כו'. וכבר כ' מזה לכן קצרנו. אבל פ' ולא יכול יוסף הוא מלשון אלפים בת יכיל. כי הנה הקב"ה ברא העולם להיות הכל במדה. ומדריגות זו על זו. וכשאדם מבטל עצמו כראוי אל המדריגה שלמעלה ממנו אז ניתוסף למעלה כח וברכה בעבור מדריגה שלמטה. ואז המדריגה שלמעלה מלאה ברכת ה' עד שקטן הכלי מלהכיל. וצריך להשפיע למדריגה שלמטה. וזה ענין ולא יכול יוסף להתאפק שע"י שביטל יהודה אליו ואמר ישב כו' עבדך כו' עבד לאדוני. והנה יוסף לא ביקש רק שיקבל עליו יהודה מלכותו. ויהודה אף שלא הבין הענין איך יהיה משועבד לזה האדון בחושבו כי הוא איש נכרי. עכ"ז לאשר היה יהודה איש אמת. וראה כי כן האמת אשר הוא משועבד אליו הודה אל האמת. וכן הענין בנמשל שכ' במדרש ע"פ אם ערבת לרעך כו' שכשאדם מבטל עצמו למלכות שמים ומודה על האמת מתהפך אליו החושך לאור:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תרל"ט]

בפסוק לכולם נתן לאיש חליפות שמלות כו' נתן כו' חמש חליפות שמלות כו'. והענין הוא כי הפנימיות לעולם אחד אבל המלבוש מתחלף כפי מדריגות האדם עולה ויורד כמ"ש פושטת צורה ולובשת צורה. ובודאי התועלת שבא ע"י הגלות הוא תיקון המלבוש. לכן ביציאת מצרים כתיב כלי כסף וכלי זהב ושמלות חביב מן הכל ע"ש ברש"י דברי חז"ל. ויוסף נתן להם זה הדרך איך יוכלו להתלבש בכל אלה לבושים שונים כמו שהראה להם יוסף שלא הכירוהו אם כי ה' עומד בצדקו. וז"ש חז"ל שרמו לבנימין שיצא ממנו מרדכי שיצא מלפני המלך בה' לבושים כו'. כי בימי אסתר ה' הסתרת פנים ביותר ומרדכי תיקן ה' מיני לבושים הנ"ל. [ואפשר ע"ז הרמז מה שמחליפין המלבושים בפורים. כי מנהג ישראל תורה] וזהו ענין חליפות שמלות כנ"ל. כי כל העגלות והכנת הדרך לירד למצרים ה' עפ"י יוסף כמ"ש במ"א. וגם מדברי א"ז ז"ל על אומרם ראוי ה' יעקב לירד כו':

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תר"מ]

בפסוק איך אעלה כו' פן אראה כו'. וקשה ת"ל מצד הערבות. אכן באמת יותר צער ה' ליהודה מצערו של אביו. מכל הערבות של ב' עולמות. וזה עצמו הראה גם לאדון זה לראות איך גדלה צערו של אביו בעיניו. כדי לעורר רחמנות גם בלבו על צער אביו. והאמת כי במדה זאת נענה יהודה כי תיכף אח"ז כתיב ולא יכול יוסף להתאפק ע"י שכבר נסתלק כל נגיעתו של יהודה. ואם כי ההתפעלות מתחלה ה' ע"י הערבות. אעפ"כ הביאו ממדריגה למדריגה עד ששכח כל צער שלו בעבור צערו של אבא וכל זה משל לתהלוכות בני"ה עם אביהם שבשמים. ודו"ק:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תרנ"ז]

בפסוק כל הנפש כו' שבעים. כתב רש"י ז"ל בעשו כתיב נפשות. וביעקב שבעים נפש שעובדין לאל אחד. נראה כי זה יסוד כל הגלות והגאולה מה שהיו יורדין באחדות אחד. כי כל הגלות הוא התפשטות הי"ב שבטים עד שבעים וששים ריבוא והכיננו יעקב ויוסף להיות הריבוי בהתקשרות האחדות. וכן כתיב בשבעים נפש ירדו כו' ועתה שמך כו' כוכבי השמים לרוב. שירדו באחדות. והגאולה כמו כן ס' ריבוא וכוכבי השמים כתיב בהם לכולם שמות יקרא ופעם כתיב לכולם בשם יקרא לרמוז כי הגם שיש לכל אחד שליחות מיוחד. ומ"מ הם באחדות אחד. וכן הוא בבני"ה שנמשלו לכוכבים דכתיב כה יהי' זרעך וכן הגאולה בפרט איש ישראל שכל הרצונית שבו יתבטלו לרצון אחד לעשות רצון אביו שבשמים. זהו בחי' שבעים נפש לשון יחיד כנ"ל: